

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

15 Décembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 335

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Kânunı evvel 1931

istikbal hakkında mutala'ada bulunmak zaten faydasızdır .

Bu istikbal, mechul ile dolu olduğu gibi ümid ile de meşbu'dur . Medeniyyetlerin zuhurundan beri semayı dolduran hisabsız ilâblar peyder pey helâk oldular . Ümid , mu'ammer kalmış olan , şübhesiz ancak son insanla beraber ölecek olan yegâne uluhiyyetdir . Bütün keşflerin ilham edicisi olan bu uluhiyyet[ya'ni ümid], ma'bedlerden « Laboratoire » lara geçdi ve husulüne şahid olduğumuz tehavvulatı cihani intac eden cehdleri yaşatmaktadır .

Mustakbel büyük tehavvuller daha şimdiden his oluna bilir .

On sene her gün « Laboratoire » teharriyatından sonra , asıl maddenin , hakikatda , bir gün serbest edilmeye musta'id, hatır ve hayale gelmez mu'azzam bir kuvvet , beynel zerrat energie tekâsufu olduğunu isbat etmeye muvafak olduğum vakit, bu devrin büyük socialisme ustası , Parlemento kürsüsü üzerinden , böyle teharriyyatın , ictima'î hayat şera'itinde tam bir değişme intac edebileceğini beyan etdi .

Şübhesiz 'ilm henüz teharriyer devrindedir,

fakat düşmesi icab eden yolu her gün daha ziyade görmektedir . Gayri melhuz keşflerin te'siri altında cihan emsalsiz bir suretle değişmektedir .

Bir 'asırdan daha az bir zamanda, müfekkire'i beşer, daha evvel Tarihin sekiz bin senesi esnasında olduğundan ziyade tehavvullere uğradı .

Elde edilmiş bulunan futuhata bakılırsa 'ilmin her gün bir az daha ziyade nüfuz ettiği mechul muntika, büyüklüğünü daha şimdiden sezmek mümkün olan sırları bize 'ayan edecektir .

Bina'en 'aleyh bu günki beşeriyyet, Kabletarih devrin ibtida'i mahlukatından ne kadar farklı ise, bu günki beşeriyyetden o kadar farklı mustakbel bir beşeriyyet tehavvul edebiliriz . Şübhesiz bu bir hayaldir, fakat, bununla beraber şimdiye kadar cihana hâkim olmuş olan ve insanı barbarlıktan medeniyyete yükselttiği için ta'n edilmemek icab eden hayallerden daha ziyade hakikate mukarin bir hayaldir .

Dr.Gustav Le Bon

Edebî Tahlil

ARKADAŞIM

Yazan : Maxime Gorki , Türkçeye çeviren M. Kemal

Gorki, serseri hayatını geçirdiği sırada Odesa rıhtımında, kendisinin Prens , isminin Prens Şarko olduğunu ve bir valandaşı tarafından soyularak parasız kaldığını söyleyen bir adamla tanışıyor, Gorki buna acıyor ve kendisini Tiflise, ailesinin yanına götürmek hizmetini Prense arz ediyor. Gorki o zaman bir baldırı çıplak olması hasebile yoluna devam etmek için yollarda hammallık, meyve toplayıcılığı ve saire işlerinde çalışıyor. Gorki, yoluna devam edebilmek için lâzım olan bir kaç ruble elde etmeye uğraşır ve didinirken arkadaşı hiç bir şey yapmıyor ve asil bir 'a'i-

leden olmasının, kendisine bu hakkı, ya'ni hiç çalışmamak hakkını verdiğini söylüyor. ve her dürlü sa'yden imtina' ediyor.

Bir gün gömrüğe 'a'id bir çatanayı çöze rek denize açılıyorlar. Fırtına ve kasırga arasında batmak tehlikesi geçiriyorlar. Çılgın denizle müdhiş bir mücadeleden sonra nihayet , balıkçıların bulunduğu bir sahilde karaya çıkıyorlar, balıkçıları bunları kulubelerine alıyorlar ve bir iki gün balıkçıların müsafiri oldukdan sonra yollarına devam ediyorlar . Bütün seyahat esnasında Gorki'nin bu arkadaşı 'isyan engiz bir « Egoisme » gösteriyor . Üç ay

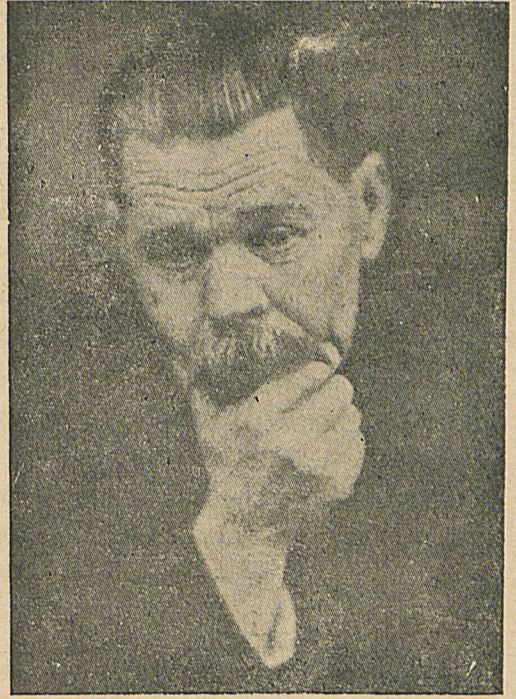
yolculukdan sonra Tiflise varır varmaz Prens Şarko kendisini bu kıyafetde kimsenin görmemesi ve tanımaması için başlığını vermesini ve sokağın nihayetinde bir kaç dakika beklemesini ve tanıdık bir eve girüb 'a'ilesi hakkında ma'lumat alacağını söylüyor. Prens ga'ib oluyor. Gorki artık arkadaşını bir daha görmemiştir . Netice olarak Gorki onu, ekseriya eyi bir duygu ve neş'eli bir gülme ile hatırladığını söylüyor . Hekimler tarafından yazılan en iri kitaplarda bulamadığı bir çok şeyler öğrendiğini ve çünkü hayat felsefesinin insanların felsefesinden da'ima daha geniş ve daha derin olduğunu 'ilave ediyor.

Gorki, Rus romancılarının ve hikâye yazarlarının en ileri gelenlerindendir . Onun **Kadın - Ana** adlı çok nefis ve şah eser bir hikâyesi vardır ki (İctihad) ın 36 numrulu nushasında intişar etmiştir . Resul zade Mehmed Emin Bey Ruscadan terceme ve (İctihad) a ihda etmişti . Bundan daha güzel bir hikâye ömrümde okumamışımıdır . Şu satırları o hikâyeden alıyorum :

"Kadına ta'zim edelim ki o, Munsanın Muhammed'in ve İsa'nın anasıdır . O İsa ki zalimler tarafından şehid edildi ve Şerifeddin'in dediğine göre tekrar dirilüb ölüleri ve dirileri muhakeme etmek için (Şam) e gelecek . Evet bu ba's Dimişk de olacaktır.

Kadın - Anayı ta'zim edelim, ki bizler için büyük adamlar doğuruyor :

Arestetalis onun oğlu olduğu gibi **Fır-**

M. Gorki

dusi , ve bal gibi şirin olan **Sa'di** ve zehr âlûd şerab gibi olan **Ömer Khayyam** , **İskender** ve a'ma **Homère** bunların hepsi onun çocukları ve hepsi onun südünü emmiş ve hepsinde ellerinden o tutmuş , dünyaya getirmiştir . Dünyanın bileümle mübahatı hebanalarıdır ...

Şa'irleri takdis edelim ki onların Allâhı birdir; o da cëssurane ve güzel olarak söylenen hakikatdır. Onların lâ yezâl Khüdasi işte budur.

Gorki, Proletair tabakasından çıkmış, muhakkak yüksek, bir edibdir. A. D.

İngiliz Edebiyatı

Wordsworth

1770 de doğan ve 1850 de seksen yaşında ölen Wordsworth, on dokuzuncu asrın en büyük İngiliz şairlerinden biridir .

Yirmi beş yaşından itibaren yazmağa başlayan Wordsworth ölümüne kadar pek çok şi'irler yazdı, ezcumle Tenezzüh, Gençlik, Olgun yaş ve Muhayyile unvanlı kitablarını zikr edebiliriz . Bu kitaplarda bulunan şiirler ayıklanırsa, güzel

bir üslup ile yazılmış kırk elli şi'ri kalır ki birer şah eser addolunabilir .

Wordsworth 1800 den 1850 ye kadar elli senelik bir hayatı . Kız kardeşi, Coleridge, Southy ve diğer bazı şairlerle (Grasmere) ve (Rydal) ismini taşıyan iki gölciğin kenarında sükunet içinde geçirmiştir . Bu gölün etrafında ilhamlarını bulduklarından ve şiirlerini yazdık-